

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 120 Lei, fél évre 60 Lei, egyes szám 5 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Ki hengeríti el a követ?

Márk ev. XVI. 3.

Vidám ünnep a husvét ünnepe, mert diadalt, az élet diadalát ünnepli.

Az isteni intézkedés napja már virrad; a nők már sietnek az arimáthiai József kertjébe a sirhoz. Oh sejtelmekkel telt szent hajnal! A természet mily üde, harmatos; a hajnalhasadás mily éltető. Felemelkedik a Nap éjji nyugvóhelyéről, hogy az igazság napját ujjongva köszöntse. A harmat megáztatja a röget; a buzaszem, mely az anyaföldbe hullott, csirázik; a szőlőtőkének látszólag elszáradt vesszejébe új nedvkeringés indul. Juda törzsének oroszlánja felébred a pásztornak elbarangolt juhait után kell nézni, a király el akarja nyerni az ő országát. Angyalok emelik fel a sziklát, az élet kikel a sirból, Isten megdicsőíti szent fiát és a keresztyén világ így énekel:

Elmult a gyász, megszűnt a jajszó,

Az öröm visszaadatott,

Hogy hallatott ez anyai szó:

Nincs itt az Ur, feltámadott.

De felmerül lelkünkben a kétely: kicsoda hengeríti el a követ a sirbolt szájáról? Szívünk sirboltjának szájáról. Szívünk sirbolt. Hallod melledben és mégis kifürkészhetetlen számodra: egyszer dacos, mintha tultengő ereje volna máskor csüggedt, mintha soha nem érzett volna, bátorságot. Ma oly telt, mintha az Ur és a földkereksége lakoznék benne egyszerre, holnap már oly üres, hogy önmagától irtózik. Mily érzékeny a világi élet benyomásaira s mily kökemény az Ur szava hallatára. Forró, amikor kitárul az előtt az élet előtt, ami tulajdonképpen már halott; jéghideg, ha a való élet közelg felé. Eleven, mert hullámzik és dagad, szeret és gyűlöl, remél és fél... és mégis halott, mégis sirbolt. Mi van benne eltemelve? ártatlanságunk, a gyermek-

kori paradicsomunk fényének ragyogása. El van benne temetve sok, sok szeretet; oh nem a meghalt kedveseink iránt való szeretet, mert a halál nem egyszersmind szeretetünk halála, hiszen a szeretet erősebb mint a halál. Hány név mellett, amelyet valamikor rajongva vésztünk szívünkbe, áll ott a fejfa, a tilalom: itt nincs mit keresned édes visszaemlékezés. Mennyi áhítat perceiben fogant és bűnös pillanatok áldozatává vált jó szándék van benne eltemetve. És a teljesedésbe nem ment elhatározások hervadt avarja között porladoznak a meddő remények elpergett szirmai. Ez a sok elmúlás teszi sirboltá a szívet.

Oh emberi szív, ki hengeríti el a követ a sirbolt szájáról: Oh senki más és semmi egyéb, mint az az örök szeretet, aki szent Fiát a keresztre, onnan pedig mennyei trónusára juttatta, hogy te rajtad, szegény emberi szív segítsen. Te oly sok csalódást átélt szív, szükségét érzed egy őszinte szívnek, melyhez hozzá kapcsolódnál? Te tisztátalan szív, te egy tiszta szív után vágyakozol, amely hű maradjon hozzád a megszakadásig. Neked egy egész szív kellene, amely magáévá téve téged, önmagát adná neked. Te szeretet után sóvárgó szív, nemde szeretnéd, ha akadna egy szív, amely tele volna ma is, holnap is, örökké hozzád tiszta szeretettel. De vajjon van hát ilyen szív... Van, ott a Golgothán busult, aggódott sorsodon. Lépj a kereszthez és higgy, mert ha Jézusnak ez az áldott szíve nem tudja szívedet meghódítani, akkor a te szíved örökre elveszett.

Mi is a szív önmagában és mivé válhatik, ha dobogását a hit szabályozza, ha az imádság serkentő fuvallata új életre képesíti, ha hordozójának szervezetébe állandóan a szeretett piros vérét lövelheti! Szeretettel tele

hajlék az imádság temploma, a felfrissülés forrása. Vagy-e te ilyen szív embertársam, vagy kétkezel, hogy azzá lehetnél. Lépj csak a sirboltba és ime látni fogod, hogyan támasztja fel halottaiból az Atya azt, akinek szíve éretted szakadt meg s hogyan keresi a Feltámadott a te szívedet is. Hagyd, hogy a Feltámadottnak élethelellete szívedre fualljon! Vigyázd meg a hitnek új szívdobbanását, amikor Urad drága vére életed minden ereibe átömlik. Új szív, tiszta szív, forró szív: ez az amit az ember, a szorongó szívű ember Jézussánál keres; ez az, amiben az Úr kedvét leli.

És aztán ne bántson a gond, az aggodalom, a kétely. Hagyj fel a tünődésekkel, élj egyedül hitednek s ha mélységeit kifürkészni módodban bár soha nem is áll, dobd ölére magad behunytt szemekkel, minden bűnőddel együtt. Csak legyen szíved az övé, aki éretted a magáét odaadta. Adj szívet szívért cserébe.

László János.

Nyugdíjintézet.

[Folytatás.]

Ismételten hangsúlyozni kívánom, hogy a rendelkezésre álló anyagi erő gondos figyelembe vételével csak az özvegyek és árvák ellátását kezdheljük meg, ezt is csak igen szerény mértékben. Az özvegyek ellátmányát évi 12000 Leiben megállapíthatnánk az elhalt férj szolgálati idejére való tekintet nélkül s az árvák neveltetési segélyét évi 1000 Leiben, temetési költségekre pedig 3000 Lei kisegítést nyújtanánk. Ez idő szerint nagyobb igények támasztása helytelen volna, bármennyire érezzük is, hogy ezek az összegek a magyar orsz. lelkészi nyugdíj özvegy árva gyámintézet részéről folyósított évi járandóságoknak, arany valutáris értékben nézve, jelentékenyen alatta állanak. Igaz, hogy ma még a betétkamatok magasán állanak, de nyilvánvaló, hogy annak leszállítása megkezdődött. S amint a nemzetközi konszolidáció egyre jobban bekövetkezik, a valuták állandósulása s így a kamatlábnak csökkentése is természetes velejárója lesz. Epen ezért a számítások megtételénél 1925-re már 15 százalék, 1926. és 1927-re 10 százalék, 1928. és 1929-re 9 százalék, a további évekre pedig csak 8 százalékos kamatozást vettem figyelembe.

A nyugdíj özvegy-árva gyámintézet alaptőkéjét, amely 1921. július 1-től 1924. december 31-ig az áll. fizetésekiegészítésből visszatartott 10 százalékból alakult ki: 873,779 Leiben állapíthatjuk meg. Ez valamivel több is lehet, de mert a nagybányai és bánáti egyházmegyéknek eddig az erdélyi egyhker. pénztárában kezelt levoná-

sai még elszámolást nem nyertek, az alaptőkének valamivel való emelkedését, esetleg csökkenését számításon kívül hagyni nem lehet. A lefolytatott számítás szerint a szükséglet kiegészítésére a lelkészi fizetés évi 10 százaléka tagdíj címen, az egyházközségek 3 százalékos fenntartói járuléka, az alaptőke és az évi befizetések időközi kamatai szolgálnának. Lelkészi fizetésnek, mely a 10 százalékot irányítja; — mi tekintessék? Nagy kérdés s egy könnyen alig adható meg erre a kielégítő felelet. A lelkészi javadalomnak több helyen igen tekintélyes része természetbeni szolgáltatásokban állván, ezekre nézve stabil értékmérő nehezen található. Épen ezért azt a valószínűség szerinti biztos alapot próbáltam keresni, amely az egyházaktól nyert fizetés és államsegély együttes összegében még a legkisebb népességű gyülekezetben is elfogadható. Mivel pedig a szolgálati évek növekvésével az államsegély is emelkedő, ezért legcélszerűbbnek ítélem, hogy az erdélyi egyházkerület eljárásához hasonlóan a lelkészi javadalom a szolgálati évek kategóriában rögzíttessék meg. Erre nézve pedig a valóságot legjobban megközelíti az erdélyi nyugdíjintézetnél a középiskolai tanároknál felállított fokozat, mely 1—5 évben 19200, 5—10 évben 22200, 10—15 évben 25200, 15—20 évben 28200, 20—25 évben 31200, 25—30 évben 34200 Leit állapít meg. Ebbe a kategóriába beosztott jelenleg működő lelkészek után a 10 százalékos mult-évi tagdíj körülbelül 193965 Leit tesz ki, míg az egyházközségek fenntartói járuléka 3 százalék a rendes és segédlelkészi állások száma után [190—194] mintegy 155718 Lei lenne. E két utóbbi tételnek időközi kamata szintén a kiadások fedezetére fordíthatnák. Ennél a számításnál figyelmen kívül hagytam az új tagok belépési járulékát mint tőke természetű vagyont, amelyet az erdélyi nyugdíjintézet a beszámítható fizetés 15 százalékában vett föl; ugyszintén az egyes gyülekezeti tagok egyszeri templomi perselyadományát.

Az évi szükséglet megállapításánál a magyar orsz. lelk. nyugdíj özvegy-árva gyámintézetnek adatait vettem alapul. Összehasonlításom a királyhágómelléki egyházkerület és az arányszám tekintetében hozzánk legközelebb álló dunántúli egyházkerület 1908—1916. évi özvegyei és árváinak kimutatásaival történik, a mint azt a konventi jegyzőkönyvek mellékleteiből ellenőrizni lehetséges. Az utóbbi egyházkerületben 299 rendes lelkészi álláson 8 év leforgása alatt 40 özvegy és 29 árva jelentkezett. Királyhágómelléki egyházkerületben a rendes és s. lelkészek száma 190—194-et tévén ki, normális viszonyok mellett az arányszám 24—28 özvegyet és 20—23 árvát mutat. Ha megemlítem még, hogy az intézetet f.

évi július hó 1 napjával megnyithatónak tekintetem, a berendezkedés és kezeléssel járó kiadásokat 20000 Leiban vettem föl s ezt mint állandó tételt vezetem keresztül a számításban valamint a

megindulással jelentkező kiadások fedezése következtében kamatvesztesség előállítására is figyelemmel voltam, egy tíz éves számításnál a zárótételek következőleg alakulnak ki:

Év	Bevétel	Kiadás	Tőkeátvitel	Gyarapodás	Évenkénti Bevételnél	Szaporodás Kiadásnál.
1925. dec. 31.	485626 L.	43000 L.	1356405 L.	442626 L.	—	—
1926. „	502098 „	130200 „	1688303 „	371898 „	16472 L.	87200 L.
1927. „	540207 „	186900 „	2041620 „	353317 „	38119 „	56700 „
1928. „	553297 „	242440 „	2352477 „	310857 „	13080 „	55540 „
1929. „	581903 „	298870 „	2635570 „	283033 „	28606 „	56430 „
1930. „	578725 „	353600 „	2860635 „	225125 „	3178 „	54730 „
1931. „	597095 „	409760 „	3047970 „	187335 „	18370 „	56160 „
1932. „	612382 „	465920 „	3194432 „	146462 „	15287 „	56160 „
1933. „	624334 „	465920 „	3352846 „	158414 „	11952 „	—
1934. „	637260 „	465920 „	3524186 „	171340 „	12926 „	—

Normális viszonyok mellett ezek szerint az 1932. évben az özvegyek száma 30, az árváké pedig 23, vagyis a maximum beállott s előirányzott feladatát az intézet nyugodtan megoldja. Sőt az is megállapítható, hogy ha valamelyik esztendőben nem várt emelkedés történnék az ellátandók számában, zavart és meglepetést azt sem okozna, mert a tőkésítésre szánt összegből a fedezet ellátható. E számításban szemben azonban észrevételezhető, hogy az évi járulékok tapasztalat szerint nem folynak be hiánytalanul, hátralékok lesznek, minél fogva a számadási tételek meginognak. Igaz, hogy még a legerélyesebb kezelés mellett is erre elkészülni kell, de viszont azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy itt sem hátralékos kamatok, sem tőketermészetű perselyadományok nem szerepelnek, holott ezek is jelentenek valamit. Továbbá a kezelési költségek is minimálisan, évi 20,000 Leiban nyertek beiktatást, ami szintén szerintem is csekély s fölemelése, ha nem is azonnal, de rövidesen bekövetkezhetsen s ez épen nem járna a mérleg felforgatásával.

Az azonban nyilvánvaló, hogy az adott keretben és áldozat mellett a nyugdíjazás felvétele csak a jövő kérdése lehet. Ma, mikor a pénz stabilitásáról nem beszélhetünk, még a fokozottabb áldozat is problematikusnak tekinthető. Az első decennium a várakozás ideje. Ebben meg kell nyugodni lelkészeknek és egyházközségeknek egyaránt.

Egészen természetesnek találom, ha valaki kérdésbe teszi, hogy az 1921. jul. 1. előtt nyugdíjba ment lelkészek és özvegyek-árvák ellátása miért nincs a tervezetbe bevonva? Ennek egyik legfőbb oka, hogy ez a nagy tétel semmiképpen se fér be a tervezetbe, a fölmerülő kiadás tényleg lehetetlen áldozat elé állítaná a lelkészeket.

A másik az a jogi képtelenség, hogy a magyar orsz. lelkészi nyugdíjintézet kötelezettségét, a hová pedig az érdekeltek évtizedek során keresztül fizették meg évi járulékaikat és a honnan ellátásukra ez idő szerint egyetlen fillér át nem adatik — egy olyan intézet vállalja magára, amely azért semmiféle anyagi ellenértéket nem kapott. Ez nem ridegség, csak a megcáfolhatatlan igazság és nem azt jelenti, hogy kartársaink vagy azok családjai iránt kemény szívvel vagyunk és sorsuk egyáltalában nem érdekel bennünket. Ellenkezőleg, keresnünk kell az utat és módot, hogy helyzetüket intézményesen biztosíthassuk. Ez nem is lehetetlen. Amint az erdélyi egyházkerület külön választotta ezt a kérdést az új nyugdíjintézettől, hasonlóképpen kell cselekedni nekünk is. Mérlegelni kell nyugdíjas lelkésztársaink és az özvegyek anyagi helyzetét és ahhoz mértén kell megszabnunk az állandó és biztos segélyt. Mert közismert dolog, hogy hála Istennek, közöttük vannak olyanok, akik egészen kifogástalan állapotnak örvendenek, olyanok, akik többé-kevésbé a maguk erején némi támogatással fenntarthatják magukat és családjukat. Az erősebb gyámolítást azok igénylik, akik megélhetésük körül csaknem kizárólag az intézményre vannak utalva. Egyházkerületünk nyilvántartása szerint ez idő szerint 5 nyugdíjas lelkész van, közülük 2 vagyonos. 55 özvegy, akik közül 2 rendszeres hivatali állást foglal el, 12 nek nagyobb, 7 nek csekélyebb magán vagyona van, míg 34 teljesen vagyontalan elesett szegény.

Minden vitán felül áll, hogy a szóban forgó nyugdíjas lelkészek, lelkészi özvegyeknek és árváknak jogos ellátási követelése csak a magyar orsz. lelkészi nyugdíjintézettel szemben lehet s bennünket csak emberbaráti és etikai szempontok köteleznek. Ez elől kitérni nem is akarunk.

Épenezért tovább is felajánljuk erre a célra a kongruából levonandó 3 százalékat [Erdélyben 2 százalék], fenntartjuk az egyházközségeknek az egyházkerületi határozattal megállapított 5 bani évi járulékát. Ezenkívül az egyhker. tűzbiztosítási jutalékból, amely elég tekintélyes összeg, kiszakítandónak vélek legalább is 50 000 Leit, mert ugy gondolom, hogy ez a cél sokkal közelebb áll hozzánk mint az ágenstartás. S ha még ide vesszük az állam részéről eddig több-kevesebb összegben [legutóbbi évben 53.446 L.] adott segélyt, olyan pénzkészlet felett rendelkezünk, a mellyel az intézményes támogatást keresztül vihetjük. Az erdélyi egyházkerület egy nyugdíjas lelkésznek 15000 Leit [számukat nem közli] 180 özvegy között mintegy 750.000 Leit oszt ki, a melyből fejenként átlag 4166 Lei esik évenként. Ezt a segélyt jövőben, ha lehetséges, 50 százalékkal emelni szándékozik. Számításom szerint ez ideig a 3 százalékos levonás 113895 Lei, az 56 os járulék mintegy 10.000 Lei államsegély 53.446 Lei. Tűzkárbiztosítási pénztár segélye 50.000 Lei, összesen: 227.341 Lei. Ebből a fentebb említett elv szoros betartása mellett nyug. lelkészeinket, az özvegyeket és árvákat az erdélyi egyházkerület segélyének megfelelően nemcsak segélyezhetjük, de ahol indokoltnak látszik, a segélyt emelhetjük is.

Közléseim befejezése előtt pár szót kell még ejtenem az államkormány által megalkotott nyugdíj törvényről, amely elég meglepetésszerűleg érinthetett bennünket. A törvényt ugyan ma még teljes egészben nem ismerjük, csak annyi áll abból előttünk, amit egyes napi lapok megemlíteni jónak láttak. Az állami nyugdíjintézetben a lelkészek is helyet foglalnak s nyugdíjigényük mérvén az állami fizetéskiegészítő segély irányítja. A tagok fizetésük [talán az államsegély a lelkészeknél] 10 százalékat fizetik évenként. Beszolgáltatandó lesz az egyházaknak nyugdíjcélt szolgáló vagyona.

Nagyon sok szempont kínálkozik egy állami nyugdíjintézetbe való belépésnek megvitására, amitől azonban tartózkodni kívánok, habár érzem, hogy ez a protestáns egyházaknál sokkal mélyebben szánt, mint az első pillanatban gondolhatnók. Tudtommal az államkormány részéről ide vonatkozólag pozitív rendelkezés még nem történt, minden anticipálás korai volna. De meg azt is tartom, hogy ebben a kérdésben az egyházi főhatóságoknak kell az államkormánnyal szemben a multhatatlanul szükséges felvilágosításokat megtenni. Ma még ezt az ügyet kikapcsolván, csak a saját nyugdíj, özvegy-árva gyámin-tézetünk kérdésével foglalkozunk.

[Vége.]

Sulyok István.

Debreczeni István kibucszúása és beiktatása.

Március 22-én bucsuzott el Debreczeni István a nagyszalontai gyülekezettől, amikor az egész templomot zsúfolásig megtöltő gyülekezet előtt I. Sám. 17. 45. v. [A seregek Urának Istenének nevében megyek] alapján tartotta meg bucsubeszédét, melyet a meghatott gyülekezet sokszor könnyek között hallgatott végig. Isten-tisztelet után a nők és presbyterium küldöttsége lakásán kereste fel a távozó lelkipásztort, hogy személyesen is bucsut vegyenek tőle. A nők nevében özv. Szikszay Lajosné, a presbyterium nevében Kenéz Lajos volt főbíró köszönt el tőle, kiknek meghatottan válaszolt.

Szatmárra 30 án délután érkezett meg családjaival, hol az állomáson új gyülekezetének népes küldöttsége jelent meg fogadására. A gyülekezet nevében Veréczy Antal ny. táblabíró presbyter, a Lorántffy-egylet részéről Boros Jenő lelkész, a nők nevében Uray Jenőné üdvözölték, kiknek szíves szavakkal mondott köszönetet. Majd az állomásról lakására vonult a fogadók serege, ahol többek ajándékából dusan terített asztal várta az érkezőket és ismét szeretetteljes szavakkal köszöntötték.

Beiktatása április 5-én, virágvasárnapján volt, lelkes, fölemelő ünnepség keretében. A virágokkal és örökzöld ágakkal díszesen felékesített templomot már jóval az istenitisztelet kezdete előtt megtöltötte a hívek serege, kik között a hatóságok képviselői és az izr. hitközség küldöttei is megjelentek. A beiktatást Széll György esperes végezte. Jelen voltak még Papolczy Zoltán apai, Kürthy Károly halmi-i, Arday Aladár gyantái [nagyszalontai egyhm.], Makai Elek szatmárhegyi, Óry Tamás lázári-i, Szabó József aranyos-megyesi, Szabó Lajos domahidai, Viski Ferenc egri, valamint a helybeli lelkészek: Boros Jenő szatmári, Sárközi Lajos németi-i, Rigó János ev. lelkész, Juhász Péter főgimn. tanár, Bodor Jenő, Bartus Jenő és Szendrey Dénes s. lelkészek. Továbbá a világiak közül számosan, közöttük dr. Nagy Sándor egyh.-m. gondnok, dr. Hadházy Kálmán és Rovács István a nagyszalontai egyh.-megye jegyzője, Béres Károly nagyváradi és Kiss Károly szalontai presbyterek. — Istenitisztelet előtt a lelkészek és presbyterek az egyház díszes tanács-termében gyülekeztek, ahol az esperes az új lelkésszel megjeleneve, őt bemutatta s a presbyteriumot munkássága támogatására hívta fel. A templomban a gyülekezet éneke után Széll György esperes magasan szárnyaló imája és Szathmáry József szívet-lelket gyönyörködtető

éneke következett, melynek végeztével Debreczeni István tartotta meg beköszöntő beszédjét Máté 21. r. 10 v. alapján, megfelelve a jeruzsálemi kérdésre: Kicsoda a Krisztus és kifejtve, hogy miért Krisztus a programja. Utóimádság után az iparos dalegylet énekelt el Bethoven Isten dicsőítését Veres Lajos precíz betanítása és vezetése mellett, melynek végével az esperes magas színvonalu beiktató beszéddel állította be tisztébe az új lelkipásztort. Berekesztő ének után emelkedett hangulatban oszlott szét a hatalmas gyülekezet.

Istenítisztelet után presbyteri gyűlés volt, hol Boros Jenő lelkészelnök üdvözölte a megjelenteket és az új lelkészt, ki válaszában részletesen kifejtette a presbyteriumban és a gyülekezet lelkiéletének építésében követendő munkásságának programját. Utána a neolog zsidó hitközség küldöttsége nevében dr. Jordán főrabbi üdvözlése következett, melyre az üdvözölt találó szavakban válaszolt. Végül dr. Vajay Károly főgondnok.

Majd közeledre gyűlt össze a több mint 200 főnyi közönség, kik között jelen volt a róm. kath. esperes és a plébános is. A mindvégig lelkes hangulatu ebédén számos tartalmas pohárköszöntő hangzott el. Délután 5 órakor befejező esti istenítisztelet volt, melyen Veres Lajos orgonajátéka és közének után Debreczeni István imádkozott. Majd a németi vegyeskar énekelt szépen, kedvesen Saja Sándor vezetése mellett, mely után Papolczy Zoltán tartott tartalmas, közvetlen és hatásos biblíamagyarázatot a Krisztus lelkéről, Kürthy Károly pedig a beiktatott lelkészhez írott erőteljes szép versét olvasta fel nagy szónoki erővel. Hoffmann Ferencnek Hoffmann Arthur tökéletes orgonakiséréte mellett előadott magasan művészi hegedűjátéka után a gyülekezet énekével ért véget a szatmári gyülekezet kettős ünnepnapja.

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKKÖNYV

**Ára
16 lei**

Irták: Dr. Kecskeméthy István, ref. theologiai tanár, Vásárhelyi János, kolozsvári ref. esperes és dr. K. Tompa Arthur, az E. M. Sz. titkára.

II-ik kiadás! A diszes címlapu, több mint 2 iv terjedelmű füzetet a Konfirmációi Emlékkönyv vezeti be, amely az eddig szokásban volt konfirmációi bizonyítványokat fogja helyettesíteni. — A lelkész és tanító uraknak 10 százalék engedélyt nyújt a kiadó Evangéliumi Missió, Cluj-Kolozsvár, Str. B.b-s-Trefort-u. 13. sz. vagy Béres Károly könyvkereskedése, Oradea-Mare Nagyváradi, Fő-utca 14. sz. Mutatványszám 18 Lei beküldése ellenében bérmentve.

Kérdések és feleletek.

Kérdés.

Egy református vallású ifjú r. kath. vallású leánnyal jelentkezett nálam hirdetés végett, mint jegyespár. Vegyespár lévén, a születendő gyermekek vallására nézve, hosszabb beszélgetés után abban állapodtak meg, hogy nemők szerint követik a szülők vallását. De mert a leány vallása szerint akarván egyházi áldásban részesülni a róm. kath. papság oltár előtt nem esketi meg őket, figyelmeztettem erre a jegyeseket. Akkor megesküszünk a református vallás szertartása szerint — mondták. Rendben van. E tudatban három ízben kihirdettem őket templomunkban.

Közeledvén az esketés ideje, a vőlegény özvegy édes anyja nagy elkeseredéssel panasolja, hogy a róm. kath. pap a menyasszonyt nem gyóntatja meg, nem áldoztatja meg, ha ott nem esküsznek meg, s nem kötelezi magát a vőlegény mindkét nemű születendő gyermek r. kath. neveltetésére. A leány apja pedig gyónás nélkül nem engedi leányát férjhez stb. S mert már a nagyobb szabású lakodalomhoz 4—5 ezer Lei költséget tettek, a viszony felbontása esetén bepereléssel fenyegeti a vőlegényt s anyját. Az egyezséget megszegvén menyasszony és szülei: a peresztéstől nincs mit félni s mert e házasságtól sok okból jót nem remélhetni: inkább most szakítsanak egymással, mint a boldogtalan házassok számát szaporítsák sok kellemetlenség után a ref. ifjú hálóba került. A kötelező nyilatkozatot kiadták s a r. kath.-nál megesküdtek. Nagyon bosszant a r. kath. pap furfangja, erőszakoskodása, nem különben a vőlegény jámbor együgyűsége.

Gondoltam azért, hogy egy kis enyhe egyház fegyelmet gyakorolok hűtlen fiatal hívemmel szemben. Újévkor, mikor az anyakönyvi forgalmi adatokat köztudomásra hozzuk, felemlitem — névelhagyás nélkül — hogy egy ref. val. ifjú r. kath. leánnyal kötve házasságot, mindkét nemű születendő gyermekét r. kath. részre ajánlotta s ezzel hűtelenséget követett el egyházunkkal szemben. Kérdem, megtehetem-e? Vagy talán papi erélyesség, tapintat hiánya vádjában lehet részem.

Felsőbánya.

Nagy Lajos,
ref. lelkész.

Felelet.

A fenti sorok is kiáltó bizonyosságot szolgáltatnak arra nézve, hogy az egyházfegyelemre, annak mielőbbi bevezetésére feltétlenül szükség van. Az ilyen és ehhez hasonló esetek adtak alkalmat egyes lelkészeknek és gyülekezeteknek,

sőt kényszerítették őket, hogy az egyházfegyelmet addig is gyakorlatba vegyék, mielőtt egyetemes egyházunk életbe léptetné. Az ugynevezett felvilágosodás, vagy szabadelvűség, mellyel különösen a vegyes vallású házastársak, illetve jegyesek ügyét kezelték, legtöbbször csak a magunk áztatása, erőtlenségünk takargatása volt. Ma már szinte egyértelműen valljuk, hogy az eddigi nemtörődömséggel nem nézhetjük tovább, hanem tennünk kell valamit. Ha nem használhatjuk és nem is akarnánk ugyanazokat az eszközöket használni, amiket a róm. kath. egyház, de meg kell találnunk a legcélravezetőbb utakat és módokat. Természetesen ezek legnagyobb részének előzeteseknek, megelőzőknek kell lenni, de gondoskodni kell utólagos szankciókról, szorosabb értelemben vett fegyelmező eljárásról is. Egyik ilyen enyhébbek közül való a kérdezett kihirdetés is, melynek megtételét tehát elvileg helyesnek, megengedhetőnek tartom. Sőt tudomásom szerint egyes egyházainkban már évek óta meg is teszik olyanformán, hogy felolvassák a javunkra és kárunkra reverzalist adók névsorát, néhol még az egyházi áldást igénybe nem vett új párok neveit is, ami azonban a várt hatást nem érte el. A nagyszalontai egyházmegye belmissiói bizottságában sokkal szigorubb fegyelmi büntetés terve is felmerült a kárunkra reverzalist adott eltántorodóknak az egyházból való kizárását. E tervet ugyanis az a gondolat szülte, hogy az ilyenek gyermekeit már ugyanis elvesztette s az ő kizárásával már csupán egy értéktelen számot veszít.

A kihirdetés kérdezett módját azonban nem tartom egészen szerencsésnek. Nem, nevezetesen úgy, hogy felemlítjük, hogy egy valaki ezt és ezt tette. Hanem, ha nevet nem mondunk, akkor a megesküdtek statisztikájánál megemlítjük, hogy hány vegyes, hány tiszta pár van és ezek közül javunkra, vagy kárunkra adott reverzalist. De ez így csak félmunka, mely egészé az illető megnevezésével lesz. Szerintem ezt egész nyugodtan meg lehet tenni. Ha azonban a hívek egyrésze annyira gyenge volna, hogy ennek a lelkész személyére kellemetlen hatástól lehet tartani, a presbyteri gyűlésen már előre el lehet határozatni, más ezután követendő fegyelmi módot, mert az egyházfegyelmet a mi elveink szerint nem maga a lelkész, hanem a gyülekezet gyakorolja, melynek erre hivatott szerve ma még többnyire a presbyterium.

D. I.

Dr. Balazár Dezső amerikai utjáról április 2-án hazaérkezett. Gyűjtésének eredménye eddig 18,340 dollár, de még több nagyobb összeg felől kapott ígéretet.

Egyházi hírek

Helyreigazítás. A b. h. i. egyházmegye közgyűléséről szóló tudósítással e kitételével kapcsolatban: „Csernák Béla menteni igyekezett a világiak eljárását, de a gyűlés egyeteme elítélte azt“, Csernák Béla ker. főjegyző ur a következő helyreigazító sorokat közli: „Nem a világiak mentegetése végett szólaltam fel; erre azoknak szükségük nem volt, hanem az ellen az indítvány ellen, amely a világi jegyző lemondását egy sértő szó kapcsán akarta volna tudomásul venni. Felszólalásomban természetesen rámutattam az illető világi emberünknek egyházépítő áldásos munkásságára. A közgyűlés azután a lemondást a sértő kifejezés mellőzésével fogadta el.“

Előfizetési felhívás. Temetési beszédeimből és imádságaimból egy kötetre valót szándékozom kiadni. Egyfelől emléket akarok vele hagyni szülőföldem gyülekezetének, más felől segítségére akarok lenni lelkésztársaimnak a legnehezebb szolgálat végzésénél. Ide s tova másfél évtizede, hogy ilyen könyv nem jelent meg magyar nyelven, legalább romániai református egyházunkban. Remélem azért, hogy lelkésztársaim megértő szeretettel fogadják elhatározásomat. Terjedelme jórésben a szalontai előfizetők számától függ, mivel jórésben azok családjában elmondott beszédeimből állítom össze és így árát a terjedelem szabja meg. Előre láthatólag 60—80 Lei lesz. Béres Károly nyomdájában, Nagyváradon fog megjelenni. Az előfizetésre jelentkezéseket címemre kérek. Debreczeni István ref. lelkész.

Az Evangéliumi Munkások szüzsége április 18—20. napjain Nagyszalontán konferenciát tart.

Lelkész csere. Bottyán Pál belényesi és Bokor Sándor erdőhegyi lelkészek az egyházi törvények rendelkezéseinek megfelelőleg állást cseréltek. Mindketten 20 évig munkálkodtak nagy buzgósággal jelenlegi parochiájukon. Előbbi ez idő alatt a gyülekezet megterhelhetése nélkül szépen felépítette egyházát. Átköltözködéseket az 1925-ik év őszén fogják eszközölni. Elhatározásukra befolyással az eszményi felfogás volt, hogy az egyházi élet megújulására ott is igen jó hatással van a lelkészcsere, ahol a fegyelmi bíróság előtt nincsenek a lelkész és gyülekezet torzszalkodásából kifolyólag acták. Hiszen a mi egyházszervezetünk s liturgiánk szerint annyira előtérben van a lelkész egyénisége, hogy nem ártana a kerületi elnökségeket hivatalból felruházni áthelyezési joggal. Sok bajnak elejét lehetne ezzel venni. Addig is jó volna, ha azok a lelkésztársak, kiknek akár önhibájukból, akár az emberek gonoszsága miatt ég talpuk alatt a föld, ha ususba vennék a cserét s ilyen módon adnának alkalmat arra, hogy ott a hol az ő mun-

kájuk már nem birhatott nagy sikerrel, tennének próbát más, esetleg szerencsésebb emberek.

Arany Juliska újra eltemetése. Márc. 2-án Arany János születésének 108-ik évfordulóján szállították át rajongással szeretett leányának: Juliskának, Széll Kálmán volt nagyszalontai lelkész feleségének pormaradványait a nagyszalontai régitemetőből az új temetőbe. Az átszállítás több körülmény miatt csendben történt, minden nagyobb ünnepélyesség nélkül, csak a család és a parochia jelen lakóinak jelenlétében. Az új sírhalom mellett a család felkérésére lapunk szerkesztője mondott rövid imádságot. A város díszsírhelyet adott az új temetőben, hol mindjárt a kapu mellett fog állani a régi kő és hirdeti a vigasztalást a vérző szívű apa gyönyörű sírversével:

Egy lőn közös szent vigaszunk
A LÉLEK ÉL: találkozzunk.

Szerkesztői üzenetek...

Lelkészai, saimnak, munkatársaimnak, olvasóinknak boldog, üdösséges ünnepeket kívánok.

Előfizetőink szíves elnézését kérjük lapunk késése miatt, de a szerkesztő átköltözése miatt nem tudtuk korábban megjelentetni, késedelmünket a jelen kettős számmal igyekezzünk pótolni. A jelen számmal egy új rovatot nyitunk meg lapunkban „Kérdések és felekleték” címen. Bármilyen kétes, vagy vitás egyházi ügyben készséggel bocsátjuk e rovatot előfizetőink rendelkezésére és minden kérdésre tájékoztató felekletet hozunk.

Munkatársaimat felkérem, hogy dolgozataikat, cikkeiket, híradásaikat ezentúl Satu Mare (Szatmár) református lelkészi hivatal címére „Egyházi és Iskolai Szemle” szerkesztőségének sziveskedjenek küldeni.

Többeknek a beiktatásomra küldött üd özlő levelekért és táviratokért, míg egyenként is tehetem, ezuton fogadják hálás köszönetemet. — **B. S.** Erdőhegy. Megkaptam, itt várt rám új otthonomban. Jön.

BISZÁK JÓZSEF
harang- és ércöntődjé Ghioroc-on
(Györök, Arad-megye)

a legjutányosabb árak mellett készíti a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívátra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. **Gyártmányai** kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnéi kérem ezen lapra hivatkozni.] 22

harangot,

Hivatalos rész.

Királyhágómelléki Református Egyházkerület.

344—1925.

A nagybányai és bánáti református egyházmegyékbe bekebelezett egyházközségekben szolgáló lelkésztestvérekhez.

A vallás és művészetügyi miniszter ur a folyó évi január 1-ő napjától kezdődő joghatállyal aként intézkedett, hogy a nagybányai és bánáti egyházmegye egyházközségeiben szolgáló lelkészek állami illetményei hivatalom után nyernek kifizetést. Hogy az egyes lelkésztársak illetményei helyesen irassanak elő és az előléptetési jogosultságot nyilván tarthassam, szükséges, hogy minden lelkész ur szolgálati idejének kezdőpontjáról teljesen tájékozva legyek. Felkérem azért a címben nevezett egyházmegyékben szolgáló lelkésztestvéreimet, hogy segédlelkészi kezdő szolgálati idejüket sürgősen jelentsék be, csatolván a püspöki rendeletet esetleg esperesi kibocsátót, vagy más valamely okmányt és pedig egy eredeti és egy másolati példányban, melyet hivatalból fogok hitelesíteni. Azon lelkésztársak, akik már 4 korpótléket élveznek, okmányt ne terjesszenek be, de a nyilvántartásba leendő bejegyzés céljából idevonatkozó jelentéseket kérem.

A jelentést sürgősen kérem, mert annak elmaradása esetén a lelkésztársakat ért károkozásért a felelősség a mulasztást elkövetőt terheli.

Atyafiságos szeretettel vagyok
Nagyvárad, 1925 március 30

Csernák Béla,
egyház. főjegyző.

356—1925.

A kebelbeli nagytiszteletű Lelkeszi Hivataloknak.

A nagybányai egyházmegyék kebelezett Petin—Pettyén egyházközségben ez évi március 26-án dult tűzvész 12 református családot tett hajléktalanná. A lelkészházakkal együtt elpusztult a gazdasági épületek és felszerelések nagyrésze is.

Kérem lelkésztársaimat, hogy a pettyéni református tűzkárosultakat hivaik áldozatkész szeretetébe ajánlják s a begyűlendő adományokat a pettyéni református egyház címére, [Petin, jud. Sätmar, p. Satu Mare] sziveskedjenek elküldeni.

Atyafiságos szeretettel vagyok
Nagyvárad, 1925, április 2.

Csernák Béla,
egyház. főjegyző.

345—1925.

Nagytiszteletű Lelkesz Uraknak.

Ismételve előfordult, hogy lelkésztársaim közül néhányan a családokban előfordult változást hivatalomhoz nem jelentették be. Miután a bejelentés elmaradása sok kellemetlenségnek lehet forrása, ismételve felkérem lelkésztársaimat, hogy családjuk körében történt változást, születést elhalálozást, házasságkötést annak megtörténtétől

számított 8 nap alatt hivatalomhoz bejelenteni méltóztassanak.

Megemlíteni kívánom, hogy ott, ahol a bejelentés családi pótlék emelése céljából történik, a gyermek állami születési anyakönyvi kivonata is csatolandó a jelentéshez. Egyben közlöm azt is, hogy a miniszter ur rendelkezése szerint újabban a családi pótlék utalása mindig a születési évet követő esztendő első napjával veszi kezdetét.

Atyafiságos szeretettel vagyok

Nagyvárad, 1925, március 30.

Csernák Béla,
egyházk. főjegyző.

360—1925.

Nagytiszteletű Lelkész Ur!

A biharmegyei pénzügyigazgatóságtól a mai napon azt az értesítést kaptam, hogy az államsegélyt élvező lelkész urak csak abban az esetben kapják meg állami illetményeiket, ha igazolták, hogy mindennemű adójukat kifizették, s akik ilyen igazolványt nem mutatnak fel, azok a fizetési jegyzékből töröltnek.

Ezek alapján a következő intézkedéseket teszem, kérve lelkésztársaimat, hogy azokhoz a legszigorubbán alkalmazkodjanak:

1. Minden lelkész és s. lelkész ur az 1925. évi első félévi (január—június) állami, megyei, globális, illetve mindennemű adóját a lehető leg-sürgősebben fizesse ki.

2. Ennek kifizetését az ide csatolt s a lelkésztárs ur által aláírott s megpecsételt nyugtalapon a perceptor urral igazoltassa (de csak január—júniusi időről) s aztán ellenjegyzés végett az esperesi hivatalnak haladéktalanul küldje be, a nagytiszteletű esperes urak aztán szívesek lesznek a nyugtalapokat hivatalomhoz megküldeni.

Nyomatékosan hívom fel a lelkész és s. lelkész urak figyelmét arra, hogy a nyugta kiállítása s az arra vezetendő igazolvány kiállítása tárgyában sürgősen járjanak el, úgy, hogy **április hó 20-ra** minden lelkésztárs ur nyugtája beérkezzék hivatalomba, mert azok, akiknek nyugtája be nem érkezik, vagy az szabályszerűen nem lesz kiállítva, a fizetési jegyzékből kimaradnak s államsegélyükhöz csak hosszas kérvényezés után juthatnak, eselleg végleg elveszthetik.

Abból a tapasztalati tényből kiindulva, hogy egyes lelkésztársak löbbszöri sürgetés után sem teljesítik kötelességüket, már előre felhívom becses figyelmüket, hogy tekintve az idő rövidségét, sürgetni senkit nem fogok, mert lehetetlen, hogy egyesek késedelme miatt a pontosan eljáró lelkésztársak károsodást szenvedjenek.

Figyelmeztetem a lelkésztársakat, hogy a pénzügyigazgatóság a községi előljárásság igazolását nem fogadja el, hanem kifejezetten a perceptorátus igazolását kívánja, ezért, ha valamelyik lelkésztárs az előljárásság által igazoltatja az adó kifizetését, a pénzügyigazgatóság ezt az igazolványt nem fogja figyelembe venni.

Atyafiságos szeretettel

Nagyvárad, 1925. április hó 3.

Csernák Béla,
egyházk. főjegyző.

Fenti körlevelemnek itt is közzétételét azért látom szükségesnek, mert megtörténhetik, hogy valamelyik lelkész hivatalhoz — bár mindenikhez megküldöttem — nem jut el. Ez esetben kérem, szíveskedjék a lelkész ur nyugtalapért sürgősen hivatalomhoz fordulni.

Nagyvárad, 1925 április 7.

Csernák Béla,
egyházk. főjegyző.

SOLTÉSZ-féle

konfirmációi káté Új zsoltár, Biblia

különböző nagyságban és kivitelben, továbbá mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványok, vallástani kézikönyvek, a református elemi iskolákban használandó tankönyvek a legolcsóbb napi áron

BÉRES KÁROLY

könyv- és papirkereskedésében,
a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Vallástani
kézikönyveinek kiadója és főbizománysánál
szerezhetők be

Oradea-Mare—Nagyvárad,

Bul. Regele Ferdinand — Rákóczi út — 14.

Helyi és interurban telefon: 6—22.

Harangokat,

vas harangszerelőanyagokat ajánl
és vas harangállványokat

Hönig Frigyes harang-
öntődéje

ARAD, Strada Bariliu No. 10-21. Alapított 1840.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare—Nagyvárad.